

هنر و جامعه شناسی

تألیف استفاده برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته هنر

و

علاقه مندان

علی فصیحی، سیده حمیده موسوی فر، صغری طاهر خانی

زیرستان ۹۴

سرشناسه	فصیحی، علی، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور	هنر و جامعه‌شناسی: قابل استفاده برای تمام دانشجویان هنر و علاقه‌مندان / علی فصیحی، سیده حکیمه موسوی فر، صغری طاهرخانی
مشخصات نشر	تهران: علی فصیحی، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۲۳۹ ص.
شابک	۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۸۶۳ - ۲۰ - ۶
وضعیت فهرست‌رایی	فیبیا
یادداشت	کتابنامه: ص ۲۳۵ - ۲۳۹
موضوع	هنر و اجتماع
رده بندی کنگره	۷۲۰.۷۲ ۱۳۹۴ ۳۶:۳۴ /
شناسه افزوده	سیده حکیمه موسوی فر ۱۳۵۸
شناسه افزوده	طاهرخانی، ص ۱۳۶۱
رده بندی دیویی	۳/۷۰
شماره کتابشناسی ملی	۳۷۹۴۲۸۵

نام کتاب	هنر و جامعه‌شناسی
نویسنده	فصیحی، علی - سیده حکیمه موسوی فر، صغری طاهرخانی
ناشر	مؤلف: هنر
نوبت چاپ	اول - ۱۳۹۴
شمارگان	۱۰۰۰
قیمت	۱۸۰۰۰ تومان
شابک	۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۸۶۳ - ۲۰ - ۶

دفتر انتشارات: تهران

تلفن همراه: 126793164-09388687524

وب سایت: a.tadvin28@gmail.com

هرگونه نسخه‌برداری و تکثیر از کل کتاب یا بخشی از آن ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ می‌باشد.

فهرست مطالب

فصل اول تاریخچه هنر ۱۵

۱۵	هنر پیش از رنسانس
۱۵	هنر گوتیک: مقدمات هنر عصر رنسانس
۱۵	موضوعات گوتیک
۱۶	شخصیات سبک گوتیک
۱۶	نمونه های سبک گوتیک
۱۷	هنر عصر رنسانس (RENAISSANCE):
۱۷	موضوعات دوره رنسانس
۱۸	ویژگی های هنر دوره رنسانس
۲۳	شیوه گری
۲۴	ویژگی های شیوه گری
۲۶	باروک (BAROQUE)
۲۶	ویژگی های باروک
۲۹	روکوکو (ROCO):
۳۰	ویژگی های روکوکو
۳۱	نقاشی سده هجدهم انگلستان
۳۲	نئوکلاسیک (NEO-CLASSICISM):
۳۴	رمانتیسیسم (ROMANTICISM):
۳۸	رنالیسم (REALISM):
۴۱	امپرسیونیسم (IMPRESSIONISM):
۴۲	ویژگی های امپرسیونیسم
۴۶	سمبولیسم (SYMBOLISM):
۴۸	پست امپرسیونیسم (POST-IMPRESSIONISM):
۵۲	اکسپرسیونیسم (EXPRESSIONISM):

۵۳	مکاتب و شیوه‌های هنری در سده بیستم:
۵۸	سوررئالیسم (SURREALISM):
۶۱	سوپرمااتیسم:

فصل دوم: هنر و اصطلاحات و نظریه‌ها ۶۳

فلسفه هنر ۶۳

۶۳	نظریه «هنر برای هنر»
۶۴	راندن زیبایی و هنر از دیدگاه فلاسفه و اندیشمندان اسلامی
۶۶	هنر اسلامی
۶۶	معنای اجتماعی هنر
۶۷	چشم‌انداز نقد جامعه‌شناسی هنر
۶۹	نقد جامعه‌شناختی بر هنر ادبیات
۷۱	هنر مدرن
۷۲	نقاشی و پیکرتراشی
۷۳	جامعه‌شناسی هنر
۷۵	«جامعه‌شناسی هنر» و «جامعه‌شناسی هنرها»
۷۶	تعریف سبک
۷۷	جهان‌های هنر

فصل سوم ۸۱

شخصیتها و شیوه‌ها و تأثیرات هنری ۸۱

۸۱	در هنر دو تلقی از شخصیت می‌توان داشت:
	بررسی تأثیرات جامعه از قبیل دین و مذهب و فرهنگ و سنت بر نقاشی و هنر
۸۲	کودکان
۸۳	مراحل عمومی تکامل نقاشی:
۸۴	وراثت و محیط اجتماعی:

فصل چهارم سبک و انواع آن ۹۰

سبک چیست؟ ۹۰

- ۹۱..... سبکهای معروف نقاشی
- ۹۱..... رئالیسم (واقع گرایی)
- ۹۲..... امپرسیونیسم (برداشت گرایی)
- ۹۲..... کوبیسم (حجم گری)
- ۹۲..... مدرنیسم (نوگرایی)
- ۹۳..... فرمهای تجسمی
- ۹۴..... کادر در هنرها بصری
- ۹۵..... عناصر بصری (نقطه، خط، سطح، حجم): هنرهای تجسمی
- ۹۵..... نقطه
- ۹۶..... خط
- ۹۶..... سطح
- ۹۷..... دایره
- ۹۷..... مربع
- ۹۷..... مثلث
- ۹۷..... نور و حجم
- ۹۸..... فرم
- ۱۰۰..... کلاسیسیسم
- ۱۰۱..... لاسیسیسم

فصل پنجم دیدگاههای هنری ۱۰۲

- ۱۰۲..... نگاهی اجمالی به دیدگاه برخی از متفکران درباره هنر
- ۱۰۲..... دیدگاهها و تعاریف هنر
- ۱۰۲..... تعریف هنر از دیدگاه فیلسوفان اسلامی
- ۱۰۳..... هنر از دید حکما و فلاسفه
- ۱۰۴..... هنر از دید سقراط

۱۰۴	هنر از دید ارسطو
۱۰۵	دیدگاه قلوپتین درباره هنر
۱۰۵	دیدگاه «شیلر، داروین و اسپنسر»
۱۰۶	دیدگاه گرائنت آلن
۱۰۶	دیدگاه ورون
۱۰۶	دیدگاه سولی
۱۰۶	دیدگاه گی یو
۱۰۶	دیدگاه ش. بولحایه
۱۰۷	دیدگاه «رابرت گریستنه» درباره اخلاق و هنر
۱۰۸	تاریف کانت از زیبایی
۱۰۸	زولتسر (۱۷۲۰-۱۸۰۰)

فصل ششم اتصال جامعه‌شناسی و هنر ۱۱۱

۱۱۱	جامعه‌شناسی و هنر
۱۲۰	موضوع و هدف جامعه‌شناسی هنر و ادبیات
۱۲۱	تاریخچه جامعه‌شناسی هنر و ادبیات
۱۲۳	جهان بینی چیست؟
۱۲۵	جامعه‌شناسی ادبیات و جامعه‌شناسی ادبی
۱۲۵	جامعه‌شناسی کتاب
۱۲۵	جامعه‌شناسی آفرینش ادبی
۱۲۸	چالشهای آموزش جامعه‌شناسی هنرها و ادبیات در ایران

فصل هفتم جامعه‌شناسی وسطوح ارتباطی آن ۱۳۰

۱۳۰	جامعه‌شناسی هنر
۱۳۰	سطوح تحلیل در جامعه‌شناسی هنر و ادبیات

هشتم موضوعات برگرفته برای هنرنقاشی ۱۳۲

۱۳۲	اختلاف اجتماعی - فرهنگی
-----	-------------------------

اختلاف اجتماعی - اقتصادی: ۱۳۴

بررسی چند نمونه: ۱۳۴

فصل نهم تاریخچه جامعه‌شناسی ۱۳۵

تاریخچه جامعه‌شناسی: ۱۳۵

سیک هنر عوام: واقع‌گرایی: ۱۳۶

سیک هنر خواص: واقع‌گرایی: ۱۳۶

اشکالات تبیین استاتیک: ۱۳۷

سیک‌شناسی استاتیک: ۱۳۸

فصل دهم معماری و دستاوردهای هنری ۱۴۰

روح جاویدان معماری: ۱۴۰

درآمدی بر جامعه‌شناسی هنر: ۱۴۱

شناخت ارزشهای یک جامعه: ۱۴۴

تبدیل ارزشها به رفتار: ۱۴۸

تبدیل ارزشها به تصویر: ۱۴۹

درآمدی بر فلسفه هنر از دیدگاه فیلسوفان بزرگ اسلامی: ۱۵۳

فصل یازدهم تأثیرات هنر در کودکان ۱۵۵

اثر هنر نقاشی در تربیت کودکان: ۱۵۵

بررسی تأثیر نقاشی در رشد جسمی و روحی کودک: ۱۵۶

نقش ادبیات در الگوسازی: ۱۵۷

فصل دوازدهم ریشه و واژه و ماهیت هنر ۱۶۲

ریشه‌شناسی واژه: ۱۶۲

ماهیت هنر: ۱۶۳

فعل زیبا آفرینی انسان: ۱۶۵

فلسفه هنر نزد فیلسوفان اسلامی: ۱۶۵

۱۶۵	واژه فن و صنعت به جای هنر
۱۶۶	تعریف زیبایی در نزد فیلسوفان
۱۶۷	منشأ زیبایی از نظر فیلسوفان اسلامی
۱۶۸	رابطه لذت و زیبایی از دیدگاه فیلسوفان اسلامی

فصل سیزدهم محاکات ۱۷۰

۱۷۰	نقش محاکات در هنر از دیدگاه فیلسوفان اسلامی
۱۷۱	تعریف محاکات از دید فیلسوفان اسلامی
۱۷۲	انقسام محاکات
۱۷۲	محاکات در شعر
۱۷۳	محاکات در وسیله نغمه و لحن
۱۷۴	محاکات در سایر هنر
۱۷۴	معنای متعالی محاکات در نزد حکیمان اسلامی
۱۷۴	دیدگاه اول
۱۷۵	دیدگاه دوم

فصل چهاردهم خیال در هنر ۱۷۷

۱۷۷	نقش خیال در هنر از دیدگاه حکیمان اسلامی
۱۷۸	تلقی از خیال و تخیل

فصل پانزدهم نمادین کلاسیک ۱۸۳

۱۸۳	صورت نمادین
۱۸۳	صورت کلاسیک
۱۸۴	صورت رمانتیک
۱۸۵	مصادیق هنر و صورتهای آن

فصل شانزدهم زوال تدریجی و فلسفه و ساختار هگل ۱۸۶

۱۸۶	زوال تدریجی/پایانی برای هنر
-----	-----------------------------

- ۱۸۷..... فلسفه هنر پس از هگل و ساختار گرایی
- ۱۸۸..... کلاسیسیسم:
- ۱۸۹..... تعاریف:
- ۱۹۰..... اصول و قواعد مکتب کلاسیسم:
- ۱۹۰..... تقلید از طبیعت:
- ۱۹۱..... ویژگی ها:

فصل هفتم انواع ارتباط جامعه شناسی و هنر ۱۹۳

- ۱۹۴..... جامعه شناسی از طریق هنر
- ۱۹۶..... هنر از طریق جامعه شناسی
- ۱۹۸..... هنر برای جامعه شناسی
- ۱۹۹..... جامعه شناسی برای هنر
- ۱۹۹..... محدودیتهای جامعه شناسی هنر

فصل هجدهم سورنالیسم ۲۰۳

- ۲۰۳..... مفهوم سورنالیسم:
- ۲۰۵..... اصول سه گانه فلسفی سورنالیسم
- ۲۱۲..... دیدگاه بونویل در فرشتهی مرگ:
- ۲۱۳..... نتیجه گیری

فصل نوزدهم رهیافت ها ۲۱۴

- ۲۱۴..... رهیافتهای جامعه شناسی هنر
- ۲۱۴..... رهیافت اول:
- ۲۱۴..... رهیافت دوم:

فصل بیستم فمینیسم ۲۲۳

- ۲۲۳..... گونهای مختلف فمینیسم در یک نگاه
- ۲۲۳..... فمینیسم مارکسیستی:

پیشگفتار

جامعه‌شناسی هنر، مطالعه جامعه هنری است. وجوه اجتماعی هنری، اعم از پدیده‌های هنری و هنرمندان در این عرصه بررسی می‌شود، جامعه‌شناسی هنر اسرار پنهان و آشکار طبقه اجتماعی هنرمند را از طریق آثار هنری عیان کرده و ارتباط محصولات هنری را با پدیده‌های اجتماعی اندازه‌گیری می‌کند. این بررسی مستقیم، پنهان، نمادین و تطبیقی است. اندازه‌گیری، میزان تأثیر گذاری اجتماعی و تحلیل پدیده‌های هنری از دیگر کارکردهای این عرصه محسوب می‌شود. هنرمند در برخورد با پدیده‌ها و واقعیت‌های اجتماعی^۴ موضع روشن دارد:

۱- آن را تأیید و تبلیغ کند، ۲- آن را مخفی و پنهان می‌کند، ۳- آن را تأیید ولی بر ضد آن کار می‌کند، ۴- آن را تأیید ولی بی طرف است (فقط موضع تفسیری دارد).

هدف جامعه‌شناسی هنر، شناخت هنرمند، بررسی آثار هنری، قوانین ارتباطی بین هنرمند و سایر نهادهای رسمی و غیر رسمی و بررسی کارکردهای اجتماعی هنر است. در جامعه‌شناسی هنر، پدیده‌های هنری با نگرشی اجتماعی اندازه‌گیری می‌شوند. از این قرار در بسیاری از زمینه‌ها تحقیق گشوده می‌شود.

۱- شناخت هنرمندان، زمینه‌های آنان و علل گرایششان به قلمرو هنری.

۲- سازمانها، نهادها و تأسیسات هنری.

۳- مشتریان هنر، زمینه‌ها، انگیزه‌ها و علایق آنان.

۴- ارزش‌های اجتماعی در رابطه با هنر.

بدینسان هنر نه تنها ساخته افکار و اندیشه‌های مردم، بیان مسائل، نیازها و خواسته‌های آنان شناخته می‌شود بلکه خود راه‌گشای آینده‌ای دیگر به مردمان خواهد بود. امروزه محقق و عالم علوم اجتماعی، کلمات تحلیلی و ترکیبی مثل دولت، دین، سیاست، فلسفه، دانش، علم، اقتصاد و تاریخ را در ادراکات مجهول اما به هم پیوسته و ادراکاتی که از الگوها و نمونه‌های در هم رفته، شکل گرفته اند به

کار می‌برد. جامعه‌شناسی نیز از یک سو با رشته‌هایی مرتبط است که بنا به سنت با هنر سر و کار دارد - تاریخ هنر، نقد هنر، زیبایی‌شناسایی و هم با رشته‌هایی مرتبط است که شخصاً با جامعه‌شناسی پیوند دارند- تاریخ، انسان‌شناسی، روان‌شناسی، اقتصاد، حقوق و... ما در این کتاب به بررسی هنر و جامعه‌شناسی پرداخته‌ایم. امید است این کتاب شما را در این زمینه‌ی مهم مساعدت و یاری نماید در انتها از تمام کسانی که ما را در این مسیر همراهی کرده‌اند خالصانه تقدیر و تشکر می‌نماییم.

علی فصیحی، صغری طاهرخانی